

Handläggare
Amanda Baumgartner
08-508 26 354**Till**
Trafiknämnden
2025-09-25

Motion om att utvärdera stadens miljözoner, av Jan Jönsson (L) och Sara Svanström (L). Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefSara Bergendorff
AvdelningschefRobin Billsjö
Enhetschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat motionen om att utvärdera stadens miljözoner av Jan Jönsson (L) och Sara Svanström (L) till trafiknämnden. Motionärerna önskar att staden genomför en utvärdering av stadens miljözoner (inklusive stadsmiljözoner) och att utfallet ligger till grund för stadens fortsatta arbete med miljözoner i Stockholms stad.

Trafikkontoret lägger stor vikt vid utvärdering och analys och arbetar därför med att utvärdera stadsmiljözonerna och förbereda utvärdering av miljözon klass 3.

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat motionen om att utvärdera stadens miljözoner av Jan Jönsson (L) och Sara Svanström (L) till trafiknämnden för yttrande senast 2025-09-05. Trafiknämnden har begärt och beviljats förlängd remisstid till 2025-09-26.

Motionärerna ställer sig positiva till att använda kraftfulla verktyg för att skapa en mer öppen och tillgänglig stadsmiljö och samtidigt värna om invånarnas hälsa och klimatet. Motionärerna påpekar att miljözoner, inklusive stadsmiljözoner, kan vara effektiva verktyg i arbetet mot att nå stadens klimatmål, men att staden samtidigt måste säkerställa att verktygen är effektiva, proportionerliga och ändamålsenliga.

Motionärerna efterfrågar därför att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att staden genomför en utvärdering av stadens miljözoner enligt motionärens intentioner.
2. Att utfallet av utvärderingen och påföljande analys ligger till grund för stadens fortsatta arbete med miljözoner i Stockholms stad.

Motionärerna önskar en utvärdering av hur väl miljözonerna har uppfyllt sina syften utifrån i vilken utsträckning miljözonerna bidragit till att minska utsläpp och förbättra luftkvaliteten, samt zonernas påverkan på boende och företag för att bedöma om dessa står i proportion till den givna nyttan. Vidare efterfrågar motionärerna att staden utreder alternativa åtgärder som har testats i andra städer där man uppnått samma eller bättre resultat.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Miljözoner och stadsmiljözon i Stockholms stad

Trafikkontoret uppfattar att motionärerna efterfrågar utvärdering av såväl miljözoner enligt trafikförordningen som de stadsmiljözoner som införts i Gamla stan och på Södermalm.

Miljözon klass 1, 2 och 3 regleras i trafikförordningen. Här framgår att kommuner kan besluta om att vissa fordon stängs ute från särskilt miljö känsliga områden i syfte att förbättra luftkvaliteten i området.

I Stockholms stad gäller sedan 1996 *miljözon klass 1* i hela innerstaden. Den reglerar tunga fordon med krav om att fordonen idag behöver uppfylla minst utsläppsklass Euro 6.

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Sedan 2020 finns *miljözon klass 2* på Hornsgatan. Den reglerar lätta fordon med krav om att fordonen behöver uppfylla minst Euro 6 för dieseldrivna fordon och Euro 5 för bensindrivna fordon.

Den 31 december 2024 skulle staden ha infört *miljözon klass 3* i ett område i City. Länsstyrelsen har dock upphävt stadens beslut att införa miljözon klass 3, varpå staden har överklagat länsstyrelsens beslut till transportstyrelsen. Det finns därför i nuläget inget beslutat datum för när miljözon klass 3 kommer att införas.

Sedan sommararen 2024 finns det en *stadsmiljözon* i Gamla stan och sommaren 2025 inrättades även en på Södermalm. Stadsmiljözon är ett av Stockholms stad initierat begrepp som syftar till att skapa attraktiva, levande och tillgängliga miljöer med fokus på vistelse, uteserveringar, lek och grönska. Denna definition är inte reglerad i lagstiftningen men syftet kan uppnås genom reglering av exempelvis gågata inom ramen för trafikförordningen.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret lägger stor vikt vid att följa upp och utvärdera stadens arbete för bättre luftkvalitet och vistelsevärden.

Miljözon klass 1 och klass 2 har utvärderas som en del i stadens uppföljning av luftkvalitet och fordonssammansättning på Hornsgatan, ett arbete som har letts av miljöförvaltningen.¹ I den framgår att effekten av miljözonerna är god, men begränsas av lägre regelefterlevnad initialt. Det framgår även att fordonssammansättningen har påskyndats främst vad gäller miljözon klass 1, men även för miljözon klass 2. Vidare framgår det att de totala utsläppen av kväveoxider från vägtrafiken på Hornsgatan nästan halverades på tre år (2022 jämfört med 2019).

I arbetet med miljözon klass 3 har staden förberett för att kunna utvärdera effekten av miljözonen. I arbetet ingår bland annat att utvärdera luftkvalitet och buller genom de mätstationer som placerats ut i zonen och strax utanför. Det ingår även att utvärdera hur regelefterlevnaden och sammansättningen av motorfordonstrafiken förändras genom de ANPR-kameror² som finns uppsatta i och utanför zonen. Vidare planeras även för utvärdering av hur boende, näringsliv och besökare påverkas genom

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

¹ SLB-rapport 9:2023.

² Automated Number Plate Recognition kameror som läser av registreringsnumret på fordon och omvandlar till information om fordonet så som typ av fordon, utsläppsklass m.m.

t.ex. dialog, enkäter och intervjuer. Det har även förts en omfattande dialog med intressenter och berörda under utredningsarbetet inför miljözon klass 3.

Stadsmiljözonerna på Södermalm och i Gamla stan, där fokus är vistelsekvalitéer, utvärderas kontinuerligt. Staden använder ett dialogverktyg för att tidigt fånga upp synpunkter från berörda. Inom båda stadsmiljözonerna har staden haft öppet hus som är ytterligare en kanal för dialog, där boende och verksamhetsutövare kan träffa stadens experter och beslutsfattare, ställa frågor och föra fram sina synpunkter direkt. Staden har tillsatt en intressentkoordinator för vardera stadsmiljözon, inklusive miljözonen i city.

Intressentkoordinatören har fungerat som en nyckelresurs i arbetet genom att upprätthålla löpande kontakt med lokala aktörer, samordna inkomna synpunkter och identifiera behov.

Genom före- och eftermätningar av vistelse kan kontoret analysera hur området används och vilka effekter åtgärderna har haft. Trafikkontoret gör även före- och eftermätningar av flöden för gång, cykel och fordonstrafik. Enligt stadslivsanalysen för Gamla stan, daterad 2024-11-20, har genomförda åtgärder påverkat platsens flöden. Under 2024 har motortrafikflödet i området minskat med 50 procent jämfört med tidigare mätningar. Samtidigt visar före- och eftermätningar att tre gånger så många personer vistades på de observerade platserna. Stadsmiljözon Södermalm öppnade i juni 2025 och utvärderas under sommaren. En delrapport av sommarens utfall presenteras muntligt för nämnden i september. Utvärderingen ligger till grund för stadens långsiktiga arbete med att utveckla och förbättra stadsmiljözonerna.

Generellt kan sägas att luften i Stockholm blir bättre. Det beror på en mängd faktorer både inom och utanför stadens rådighet, till exempel skärpta utsläppskrav för fordon, att fler kör elbilar och att staden har infört regler som dubbdäcksförbud och miljözoner. Även stadens arbete med att underlätta för personer som cyklar, går eller åker kollektivtrafik har påverkan på luftkvaliteten i staden när detta bidrar till minskad biltrafik på såväl berörda gator som i staden i stort.

Slut

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Bilaga

1. Motion om att utvärdera stadens miljözoner, av Jan Jönsson (L) och Sara Svanström (L).

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm